

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อสมรรถนะการทำงานของครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

**The School-based Management on the Effectiveness of Teachers' Competency
in Samutprakan Primary Educational Service area office 2**

นุชจริย์ มาลัยเรือง* กัญกร เอี่ยมพญา และ นิวัตต์ น้อยมณี

Nuchjaree Malairueng*, Kanporn Aiemphaya and Niwat Noymanee

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000

*The Degree of Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University,
Chachoengsao 24000*

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: fukada2527@hotmail.com

Received: 9 December 2019, **Revised:** 20 January 2020, **Accepted:** 11 March 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 2) ระดับสมรรถนะการทำงานของครู 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับสมรรถนะการทำงานของครู และ 4) การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อสมรรถนะการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู จำนวน 291 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการกระจายอำนาจ 2) ระดับสมรรถนะการทำงานของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การพัฒนาผู้เรียน 3) การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับสมรรถนะการทำงานของครู มีความสัมพันธ์กันในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อสมรรถนะการทำงานของครูมีจำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารตนเอง ด้านการกระจายอำนาจ และด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล ร่วมกันพยากรณ์ ได้ร้อยละ 73.00

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน, สมรรถนะการทำงานของครู

Abstract

This purpose of this research was to study 1) Level of the school - based management 2) Level of the teacher' competency 3) The school - based management and teacher' competency and 4) The school - based management effected the effectiveness of teacher' competency in Samutprakan primary educational service area office 2. The samples consisted of 291 teachers. The instrument for collecting data was a questionnaire using multi-stage random methods. The data was analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis. The details of this article were summarized as follows;

The finding can be found that: 1) Level of the school - based management as a whole was at a high level, the aspect that has the highest mean was decentralization. 2) Level of the teacher' competency as a whole was at a high level, the aspect that has the highest mean was student development. 3) The school - based management and teacher' competency have relationship at a high level significance different

at the level of .05. , and 4) The school-based management effected the effectiveness of teacher' competency could be accounted on the self-managing, decentralization, check and balance. When could concurrently predicted at predicted at 73 percent.

Keywords : School-based Management, Teachers' Competency

บทนำ

การพัฒนาคนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ ตลอดจนการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศนั้น ปัจจัยที่สำคัญที่สุดใน การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่ต้องการได้คือ ครู ซึ่งมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คุณภาพของตัวครู และคุณภาพการจัด กิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผลของครู ครูที่ดีต้องมีความรักศรัทธาในอาชีพ เมตตาและเอาใจใส่ลูกศิษย์ เป็นแบบอย่างที่ดี ของลูกศิษย์ หมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับผู้ปกครองและชุมชนได้ดีและ สิ่งสำคัญที่สุดคือ ครูต้องมีความสามารถในการจัดการเรียน การสอน ถ่ายทอดความรู้และต่อยอดความรู้ให้ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหาร สถานศึกษา การบริหารและการจัดการ เป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย แต่จะบริหารและจัดการ อย่างไรจึงจะเกิดประสิทธิภาพนั้นผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญที่สุด เพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงาน [1]

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ แนวคิดทางการบริหารและการจัดการศึกษาที่มุ่งให้สถานศึกษาเป็นองค์กรหลัก ในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ภายใต้กรอบของกฎหมายที่กำหนด โดยมีการกระจายอำนาจตัดสินใจที่จะพัฒนานโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษาและร่วมมือดำเนินการ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป โดยบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเท่าเทียมกัน โดยมุ่งเน้นผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ภายใต้การมี ส่วนร่วมและการตรวจสอบของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นการบริหารจัดการที่เป็นไปตามความ ต้องการของโรงเรียนเอง โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาในการใช้อำนาจหน้าที่ ความ รับผิดชอบในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ดำเนินการแก้ปัญหาและจัดกิจกรรมการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพเพื่อคุณภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคน อย่างไรก็ตาม การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไม่ได้มีสูตรสำเร็จ หรือ รูปแบบกระบวนการบริหารที่สำเร็จรูปแต่ขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนโดยตรง ในการศึกษาเรียนรู้ ลงมือทำ ปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับโรงเรียนของตน ซึ่งผู้นำคนสำคัญของเรื่องนี้ คือ ผู้บริหาร โรงเรียนที่จะเป็นผู้นำรูปแบบบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปใช้และปรับปรุงพัฒนาจนเป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นมีความสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในมาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการ บริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง [2]

ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ได้นำสมรรถนะมาเป็นเครื่องมือในการ ประเมินครูเพื่อให้ได้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น เนื่องจากสมรรถนะมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของครู เพราะจะช่วยให้ครูมีองค์ ความรู้ ทักษะ และความสามารถ ตลอดจนพฤติกรรมที่เหมาะสมกับงานเพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จตามความต้องการของโรงเรียน อย่างแท้จริง อีกทั้งยังช่วยให้ครูทราบถึงระดับความสามารถของตนเองว่า อยู่ในระดับใด และจะต้องพัฒนาในเรื่องใด ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้มากขึ้นและช่วยสนับสนุนให้ตัวชี้วัดหลักของผลงานบรรลุเป้าหมาย และยังเป็นตัวบ่งบอกได้ว่า ถ้า ต้องการให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ต้องใช้สมรรถนะตัวไหนบ้างที่จะช่วยนำไปสู่ความสำเร็จ โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร ทางการศึกษาตามทีคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ กำหนดไว้เพราะสมรรถนะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการสอนได้อย่างแท้จริง [3]

จากการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 [4] ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมบริหารจัดการการศึกษา คือ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน ไม่ให้ความสำคัญต่อการศึกษา โดยคิดว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของครูและสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ไม่มีเวลาในการร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนเท่าที่ควร การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน องค์กร ภาครัฐและเอกชนต่างๆ ยังไม่เพียงพอ ความเข้าใจไม่ตรงกันในการจัดการเรียนการสอนระหว่างสถานศึกษากับภาคเอกชนและสถานประกอบการ และสถานศึกษาสอดคล้องกับอัยฎากร เกตมาลา และสุชาติ บางวิเศษ [5] ได้ศึกษา เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่าระดับปัญหาโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ด้านหลักการกระจายอำนาจ อยู่ในระดับน้อย ไม่มีการส่งเสริมและสนับสนุน ให้มีคณะกรรมการที่มาจากหลายฝ่ายในโรงเรียนขาดการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานยังคงมีปัญหาค่าที่ต้องมีการพัฒนาการดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวทางนี้

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา การจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อสมรรถนะการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาการบริหารสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดตามเป้าหมาย สร้างกัลยาณมิตรร่วมกันในการทำงาน มีการทำงานเป็นทีม สร้างระบบกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับสมรรถนะการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
4. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อสมรรถนะการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ขอบเขตการดำเนินงานวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 71 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 1,237 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ปีการศึกษา 2561 ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางของ เครจซี และมอร์แกน [6] ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 291 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (check list) ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการกระจายอำนาจ 2) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม 3) ด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน 4) ด้านการบริหารตนเอง

5) ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล คำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามเทคนิคการวัดของลิเคิร์ท [7] ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 2) การพัฒนาผู้เรียน 3) การบริหารจัดการชั้นเรียน 4) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 5) ภาวะผู้นำของครู 6) ความสัมพันธ์กับชุมชนในการจัดการเรียนรู้ คำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามเทคนิควัดของลิเคิร์ท ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ ดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งแบบสอบถามรวมทั้งฉบับได้ค่า α -coefficient เท่ากับ .987

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านตรวจสอบ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา หลังจากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปทดสอบกับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีชักร่วมตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลชุมชนบางบ่อ (ศุภพิพัฒน์รังสรรค์), โรงเรียนวัดมงคลโคธาวาส และ โรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ โรงเรียนละ 10 คน จำนวนทั้งสิ้น 30 คน แล้วหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา ของ α -coefficient เกิน .70 ไปใช้ในการวิจัย

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. บันทึกลงเสนอให้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

2. นำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ แล้วนำหนังสือที่ผ่านการพิจารณา เสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ได้กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลต่อไป

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองและส่งผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างเก็บรวบรวมข้อมูลให้ สำหรับการเก็บแบบสอบถามคืนนั้น ผู้วิจัยเก็บรวบรวมด้วยตนเองและส่งคืนทางไปรษณีย์ในบางส่วน ได้รับคืนมาทั้งสิ้น 291 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และนำผลข้อมูลมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปได้ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะการทำงานของครู โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับสมรรถนะการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

4. การวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับสมรรถนะการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน โดยใช้วิธี stepwise และผู้วิจัยนำข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวม

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการกระจายอำนาจ	4.28	0.53	มาก
2. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.10	0.54	มาก
3. หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน	4.28	0.56	มาก
4. ด้านการบริหารตนเอง	4.16	0.51	มาก
5. ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล	4.27	0.53	มาก
เฉลี่ยรวม	4.22	0.48	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการกระจายอำนาจ ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมา คือ ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.28$) ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล ($\bar{X} = 4.27$) ด้านการบริหารตนเอง ($\bar{X} = 4.16$) และค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.10$)

2. สมรรถนะการทำงานของครู

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสมรรถนะการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวม

สมรรถนะการทำงานของครู	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	4.25	0.50	มาก
2. การพัฒนาผู้เรียน	4.38	0.54	มาก
3. การบริหารจัดการชั้นเรียน	4.32	0.69	มาก
4. การวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.16	0.50	มาก
5. ภาวะผู้นำครู	4.25	0.52	มาก
6. ความสัมพันธ์กับชุมชนในการจัดการเรียนรู้	4.18	0.57	มาก
เฉลี่ยรวม	4.26	0.47	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า สมรรถนะการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมา คือ การบริหารจัดการชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.32$) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.25$) ภาวะผู้นำครู ($\bar{X} = 4.25$) ความสัมพันธ์กับชุมชนในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.18$) และค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.16$)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับสมรรถนะการทำงานของครู

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน กับสมรรถนะการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	X5	X	Y
X1	1						
X2	.690*	1					
X3	.751*	.705*	1				
X4	.680*	.755*	.798*	1			
X5	.758*	.727*	.814*	.808*	1		
X	.872*	.868*	.910*	.901*	.918*	1	
Y	.695*	.767*	.780*	.757*	.829*	.856*	1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน กับสมรรถนะการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับมาก ($r_{xy} = .856$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

4. การวิเคราะห์หัตถดอยพหุคูณของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน กับสมรรถนะการทำงานของครู

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์หัตถดอยพหุคูณของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน กับสมรรถนะการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ตัวแปร	<i>b</i>	<i>S.E.b</i>	β	<i>t</i>	<i>Sig</i>
ค่าคงที่ (Constant)	.724	.121	-	5.964	.000
ด้านการกระจายอำนาจ	.189	.074	.227	2.552	.011
ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	.071	.068	.081	1.039	.300
ด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน	.156	.085	.170	1.838	.067
ด้านการบริหารตนเอง	.204	.085	.229	2.409	.017
ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล	.909	.255	.926	3.566	.000

$R = .87$, $R^2 = .73$, $S.E._{est} = .23$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่ส่งผลต่อสมรรถนะการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 คือ ด้านการบริหารตนเอง (X_4) ด้านการกระจายอำนาจ (X_1) และด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล (X_5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .73 แสดงว่า สามารถร่วมกันทำนายสมรรถนะการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ได้ร้อยละ 73.00

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาผลของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับประดิษฐ์ โกมุทธิยานนท์ [8] ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของศูนย์เครือข่ายตำบลบ่อสุพรรณ ผลการวิจัยพบว่า หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของศูนย์เครือข่ายตำบลบ่อสุพรรณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละหลักการพบว่า หลักการกระจายอำนาจมีการปฏิบัติมากที่สุด สอดคล้องกับบงลักษณ์ ยุทธสุทธิพงศ์ [9] ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 ผลการศึกษาพบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจ

ราชการที่ 14 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ

2. จากการศึกษาผลของสมรรถนะการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ให้ความสำคัญต่อสมรรถนะการทำงานของครู โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับจันทนา ครบแก้ว [10] ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูของสถานศึกษาเอกชน ในจังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัย พบว่าสมรรถนะครูของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยด้านสมรรถนะประจำสายงานอยู่ในอันดับสูงสุด

3. จากการศึกษา พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับสมรรถนะการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย สอดคล้องกับ กรกมล เพิ่มผล [11] ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง

4. จากการศึกษา พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อสมรรถนะการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรูปแบบที่มีอำนาจพยากรณ์มากที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารตนเอง ด้านการกระจายอำนาจ และด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย แสดงว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารตนเอง ด้านการกระจายอำนาจ และด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล ส่งผลต่อสมรรถนะการทำงาน of ครูโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการบริหารงานที่มีการปฏิรูประบบการบริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่นำรูปแบบของการบริหารองค์กรธุรกิจและอุตสาหกรรมมาใช้ในระบบการบริหารสถานศึกษา ซึ่งการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น เป็นกลยุทธ์ที่ใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาด้วยการถ่ายโอนอำนาจ การตัดสินใจในการบริหารงานและการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของงบประมาณ บุคคล และหลักสูตร ไปยังโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนได้มีการบริหารตนเอง และจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีการกระจายอำนาจการบริหารสถานศึกษา โดยการจัดโครงสร้างการบริหารงานให้เป็นหน่วยงานย่อยส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินงาน โดยการจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา และให้มีการกำกับติดตาม การดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ กรกมล เพิ่มผล ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ คือ การบริหารตนเอง การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการตรวจสอบถ่วงดุล ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อสมรรถนะการทำงาน of ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารมีการเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่ครูและนักเรียน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้มีการจัดทำโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้ แก่ครูและนักเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตามวิถีชีวิตชุมชน และเกิดการใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิต

2. จากการศึกษาสมรรถนะการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมและให้ความสำคัญและมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาครู โดยการสร้างความเข้าใจ นิเทศติดตาม และจัดเวทีสะท้อนผลการเรียนรู้ของครู เพื่อให้ครูมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองและมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

2. ควรศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักทดสอบทางการศึกษา. แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ; 2554.
- [2] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552 –2561). กรุงเทพมหานคร: พรินทวาทกราฟฟิค; 2554.
- [3] สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. คู่มือหลักสูตรการพัฒนา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีหรือเลื่อนวิทยฐานะ. กรุงเทพมหานคร: สกสค; 2552
- [4] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559; 2559.
- [5] อัยฎากร เกตมาลา และสุชาติ บางวิเศษ. สภาพปัญหาและแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 2560;26: 216-217.
- [6] Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. Educational and Psychological Measurement. New York: Minnesota University; 1970.
- [7] Likert. The Method of Constructing and Attitude Scale Reading in Attitude Theory and Measurement. New York: Wiley & Son; 1967.
- [8] ประดิษฐ์ โกมุทขยานนท์. แนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของศูนย์เครือข่ายตำบลบ่อสุพรรณ [สารนิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2551.
- [9] นงลักษณ์ ยูทธสุทธิพงศ์. ศึกษาการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 [ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2551.
- [10] จันทนา ครบแคล้ว. การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดเพชรบุรี [วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต]. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี; 2554.
- [11] กรกมล เพิ่มผล. การบริการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต]. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี; 2554.